

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Miért nincsen főpolgármester?*

Forrás:

Bp.
(Hely)

1913. 7. 4.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 352.053.1

Hely

Idő

"1913"

Személy

352.053.1 "1913"

Miért nincsen főpolgármester?

Sokat hallunk és olvasunk mostanában, hogy ki lesz a székesfőváros főpolgármestere és hogy a kormány így, meg a kormány úgy. Nevek is jönnek forgalomba; valószínűleg felülről le jönnek ezek a nevek, hogy hátha valakinek tetszenének.

Néhány sorban tájékoztatni akarjuk a közönséget, hogy is áll ez az ügy tényleg és mi rejlik a sok tájékozatlan mende-monda mögött.

Az utolsó főpolgármester tudvalevőleg Füleppe Kálmán volt. Ő nem elvek alapján, hanem a maga személyében vált lehetővé. Annakidején mint tisztí főügyész még Ulászló törvényére való hivatkozással is megteremtette az alapot az ellentálláshoz a darabontokkal szemben. Ezért a koalíciós kormány megtette főpolgármesternek. Mikor a csonka első Khuen-kabinett jött, ő volt az első, aki Khueniél tiszteltgett.

A közgyűlés ezt nem találta egyhangban Ulászló törvényeivel és már akkor hallgatag megállapodás jött létre, hogy Filippet nem fogják újból megválasztani. Nem is választották meg, hanem nyugdíjba kényszerítették.

Nem kell főpolgármester

Időközben az u. n. harmincas-bizottság és ennek ötös albizottsága, melyeknek feladata a fővárosi törvény reform-

ját előkészíteni, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fővárosnak egyáltalában nem kell főpolgármester és ilyen értelemben felterjesztés is ment a kormányhoz. Az u. n. főpolgármesteri teendők, melyek a közgyűlésben és a közigazgatási bizottságban való elnöklésből, a királynak a pályaudvaron való fogadtatásból és néhány apró kinevezések gyakorlásából állanak — tehát jóformán semmiből — a polgármester, mint törvényes helyettes mellesleg elvégezte.

Azaz, hogy mégis volna a főpolgármesternek egy érdemleges feladata: közvetíteni a törvényhatóság és a kormány között, mint ezt a főispánok teszik. Ez azonban a legfelelősebb feladat, mert a fővárosban nemcsak a polgármesterek, hanem még a szakelőadók is minden fontos kérdésben közvetlenül érintkeznek a miniszteri szakközegekkel, államtitkárokkal és miniszterekkel.

A kormány ezek dacára akarta a főpolgármesteri széket betölteni, mert politikai ügyökre volt szüksége, de a kormány akarata hajótörést szenvedett Bárczy István dr. polgármester akaratján, aki még névleg sem akart maga felett olyan embert tűrni, akit a cím folytán beavatatlannak felelt állónak tarthatnának. Ezt az ellentétet úgy egyenlítették ki, hogy a kormány formálisan megbízta Bárczyt a főpolgármesteri tisztséggel és így Bárczy az lett, ami csak a törvény reformja után lehetett volna és amit mindig ambicionált, főpolgármester és polgármester egy személyben és egyben összhangba hozták az életet a személyes oldallal. Sőt Bárczynak egy másik, nagyon titkolt am-

bíciója is a közel jövőben teljességgel kecsesgáttal.

Titkos tanácsos polgármester

Bárczy kifogásolta kezdetől fogva, hogy Budapest polgármesterei előbb királyi, majd a kitüntetések értékének alábbszállásával udvari tanácsosok voltak, míg Bécs polgármestere megkapta a titkos tanácsosi méltóságot. Ezért ő kezdetől fogva nem fogadott el semmiféle rendjelet vagy címet; elhatározta, hogy a főváros polgármestere számára mint első kitüntetést csak a valóságos belső titkos tanácsosi címet fogadja el.

Jöttek az adótörvények és a főváros állásfoglalása. Bárczy képtelen volt a közgyűlés és különösen Vázsonyi akaratának ellentállani, őt magát is bosszantotta, hogy Lukács órákig hagyta a pártkörben és a képviselőház folyosóján álakodni és egyszerűen odavágta az ideiglenes főpolgármesterséget a várható titkos tanácsossággal együtt.

A kormány haragja

Lukács és társai rémesen feldühödtek a főváros ellentállásán. Legutóbb törvényt, hogy egy bizottsági tag, aki egy szerszind bankigazgató, a belügyminisztériumtól utlevelet kért katonaköteles fia részére és hivatkozott arra, hogy mint fővárosi bizottsági tag, nem fog segédkezet nyújtani, hogy a fia megszökjön. Értésére adták, hogy mostanában jobb lesz bankigazgatói voltára hivatkozni, mert a fővárosi bizottsági tagság ma nem ajánlólevél a belügyminiszternél. A belügyminiszter első haragjában törvényt is akart csinálni, melyben el-

torította volna a főpolgármesteri állást és főispánt vagy kormánybiztost akart ki nevezni a főváros nyakára. Megmagyarázták neki, hogy baj lenne, mert a darabontok idejében királyi biztost küldtek Rudnay Béla személyében, de a bizottsági tagok és tisztviselők be se mentek a közgyűlési terembe és az egyetlen bizottsági tagot, Rácz Károlyt, aki be ment, bojkottálták és lemondásra kényszerítették.

Jelölési kísérlet

Lukács és Tisza csodálatos módon a fővárossal szemben lemondtak az erőszakról és kísérletet tettek, hogy rendes úton főpolgármestert választassanak. Választatni! Ez az ugró pont. A főpolgármestert nem lehet kinevezni, csak hármas királyi jelölés alapján a közgyűlés választja. A kormány egy hét óta sorra kínálja a kiválóbb városi embereket az első helyen való jelöltséggel, de egy sem vállalja. Ha különben akadna is jelölt, még sem lenne belőle főpolgármester. A közgyűlés kitűzné ugyan a választást, de nem adnának le egyetlenegy szavazatot sem és így illuzériussá válnék a választás.

A választói jog hatása

A választójogi munkapárti válság kitért a főpolgármesteri kérdésre is. Ma már Szabeny Antal, Pető Sándor, Sándor Pál, Vázsonyi Vilmos és Márkus József, tehát öt fővárosi kerületnek képviselői az ellenzéken vannak és ők a többi ellenzéki képviselőtagokkal egyetemben elég erősek,

nogy az előbb említett teljes resistenciát szervezzék és ma már nem használna, ha a kormány az adókérdésben beadná a derekát, mert a megegyezés útjában a választójogi javaslat is áll.

Mindezek után mellékes, hogy kit kombinálnak és kit jelölnek főpolgármesterségre. Vagy nem lesz a jelöltből főpolgármester, vagy ha valami erőszakkal mégis lenne, egyszerűen bojkottálnánk, aminek jó izlésű ember nem igen teszi ki magát.